

บันทึก

เรื่อง การตีความในพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

หนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ ๗๐๙๘/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๑ แจ้งว่ากระทรวงศึกษาธิการรายงาน ว่า คณะกรรมการจังหวัดธนบุรีได้หรือการปฏิบัติในเรื่องการสำรวจเด็กตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘ ว่า

๑. ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘ นายอำเภอจะต้องประกาศให้ราษฎรผู้ปกครองเด็กมาแจ้งความตามรายการสำรวจเด็กเฉพาะเด็กที่มีอายุเข้าเกณฑ์ในปีต่อไปปีเดียว หรือจะประกาศให้แจ้งความสำหรับเด็กทุกอายุที่ยังมิได้แจ้งความตามรายการสำรวจเด็กในปีที่แล้ว ๆ มาด้วย

๒. ถ้าจะประกาศสำหรับเด็กทุกอายุที่ผ่านมาแล้ว โดยลงข้อความเพิ่มเติมในประกาศว่า “ซึ่งยังมิได้แจ้งความตามรายการสำรวจเด็ก” จะทำให้อายุความในการฟ้องร้องลงโทษบิดามารดาหรือผู้ปกครองเด็กที่มีได้มาแจ้งความเริ่มต้นใหม่หรือไม่

กระทรวงศึกษาธิการ เห็นว่า เรื่องนี้เป็นปัญหาทางกฎหมายและการปฏิบัติซึ่งมีความเห็นขัดแย้งไม่เป็นที่ตกลงกันได้ จึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายกองที่ ๑) ได้พิจารณาแล้วขอเสนอความเห็นดังต่อไปนี้

ปัญหาข้อ ๑

พระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘ มาตรา ๑๒ ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประถมศึกษา (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๓ บัญญัติว่า

“มาตรา ๑๒ ภายในเดือนธันวาคมและมกราคมทุกรอบปี ให้นายอำเภอประกาศแก่ราษฎรในท้องที่ของตนให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กที่มีอายุถึงเขตที่จะต้องเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาในเดือนเมษายนหรือพฤษภาคมต่อไป ไปแจ้งความตามรายการสำรวจเด็กต่อเจ้าพนักงานยังสถานที่ในตำบลและภายในเวลาที่นายอำเภอกำหนดไว้

.....”

ตามความอันเป็นสาระสำคัญในมาตรานี้ก็คือ กำหนดให้เป็นหน้าที่ของนายอำเภอที่จะต้องประกาศแก่ราษฎรในท้องที่ของอำเภอนั้น ให้แจ้งความตามรายการสำรวจเด็ก ประกาศนี้จะต้องกระทำภายในเดือนธันวาคมและเดือนมกราคมทุกรอบปีและจะต้องกำหนดไว้ในประกาศด้วยว่า การแจ้งความนั้นจะต้องกระทำ ณ สถานที่ใดและภายในกำหนดเวลาได้ด้วย

ส่วนข้อกำหนดในประกาศของนายอำเภออันเป็นปัญหาในเรื่องนี้ว่า จะกำหนดให้แจ้งความสำหรับเด็กที่มีอายุอันควรจะได้มีการแจ้งความ แต่ยังมีได้แจ้งด้วยหรือไม่นั้น จะเห็นได้

ตามถ้อยคำในตัวบทมาตรา ๑๒ ที่กล่าวข้างต้นว่า ไม่มีถ้อยคำใดที่ได้ให้อำนาจไว้เช่นนั้น ตรงกันข้ามตามถ้อยคำที่ว่า “ให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กที่มีอายุถึงเขตที่จะต้องเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาในเดือนเมษายนหรือพฤษภาคมต่อไปไปแจ้งความ” กลับแสดงให้เห็นว่ามีความหมายจำกัดเฉพาะเด็กปีที่มีอายุเริ่มถึงเขตกำหนดที่จะต้องเข้าโรงเรียนเท่านั้น

ความในตัวบทตามตัวอักษรที่ปรากฏเป็น-ดังที่ได้กล่าวแล้ว และควรจะได้เห็นได้ชัดขึ้นอีกเมื่อได้ระลึกถึงการแจ้งความตามรายการสำรวจเด็กตามความในมาตรา ๑๒ นี้เป็นกรณีที่จะต้องกระทำกันเป็นปี ๆ ไปทุก ๆ ปี ผู้ปกครองเด็กย่อมมีหน้าที่ตามประกาศในปีหนึ่ง ๆ เท่านั้น เมื่อเวลาที่กำหนดไว้ได้ผ่านไปแล้วก็พ้นหมดหน้าที่นั้นไป และถ้าไม่ได้ปฏิบัติตามการแจ้งความภายในกำหนดก็เกิดความรับผิดชอบใหม่อีกส่วนหนึ่ง (ตามมาตรา ๕๐)

อาศัยเหตุผลดังกล่าวแล้ว คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่าการประกาศของนายอำเภอตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๔ พึงประกาศให้ราษฎรผู้ปกครองเด็กมาแจ้งความตามรายการสำรวจเด็ก มาแจ้งความตามรายการสำรวจเด็กเฉพาะเด็กที่มีอายุเข้าเกณฑ์ที่ต้องเข้าเรียนในปีต่อไปปีเดียวเท่านั้น จะประกาศให้แจ้งความสำหรับเด็กทุกอายุที่ยังมิได้แจ้งความในปีที่แล้ว ๆ มาด้วยไม่ได้

ปัญหาข้อ ๒

เมื่อคำตอบในปัญหาข้อ ๑ มีดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ปัญหาที่หารือในข้อ ๒ ก็ย่อมจะเกิดขึ้นมิได้

(ลงนาม) นายเสริม วินิจฉัยกุล

เลขาธิการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๔๙๒